

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Att.Sverre Engelschiøn

Deres ref.: 24/2513	Vår ref.: 2024/681 - 10042/2024	Saksbehandler: Elisabeth Meland	Dato: 01.10.2024
-------------------------------	---	---	----------------------------

Høringssvar - Krav om bakgrunnssjekk av personell

Helse Vest RHF viser til ovennevnte høringssak.

Helse- og omsorgsdepartementet viser til den sikkerhetspolitiske situasjonen og at risikobilde i Norge har endret seg i de siste årene. Det blir påpekt at sabotasje og innsidevirkksomhet preger trusselbilde. Dette vil kunne true helse- og omsorgstjenestens evne til å ivareta sine oppgaver.

Det overordnede formålet med departementets lovforslag er *«bedre å kunne ivareta helse- og omsorgstjenestens oppgaver, befolkningens helse og den enkeltes personvern, ved å redusere risiko for at «utro tjenere» ansettes i kritiske stilling og ved at store sett med helsedata ikke blir tilgjengelig for aktører som kan utgjøre en trussel.»*.

Departementet foreslår at det skal kunne stilles krav til bakgrunnssjekk av personell i kritiske stillinger og funksjoner, utover det som følger av sikkerhetsloven og gjeldende rett for øvrig. I tillegg foreslår departementet å regulere muligheten til å begrense deling av enkelte store sett med helsedata av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser.

I høringsnotat foreslår også departementet å endre pasientjournalloven § 22 og helseregisterloven § 21 til å omfatte risikovurderinger knyttet til nettverks- og informasjonssystemene. Sikkerhetstiltakene skal sees opp mot hva som er et forsvarlig sikkerhetsnivå i forhold til personvern, helse- og omsorgstjenestens evne til å ivareta sine oppgaver, teknologiske utvikling og nasjonale sikkerhetsinteresser.

Helse Vest RHF støtter departementets vurderinger og forslag til lovendringer som omfatter krav til bakgrunnssjekk og muligheten til å begrense deling av store sett med helsedata.

Imidlertid ser vi behov for at kravene og de vurderinger som er knyttet til bakgrunnssjekk blir utdypet nærmere i forskrift slik at vi sikrer en enhetlig praksis. Videre støtter vi forslaget om bakgrunnssjekken bør utføres av en sentral aktør med særlig kompetanse på personkontroll.

Departementet påpeker at det vil være krevende for den enkelte virksomhet å vurdere hvilke datasett som vil kunne ha betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser. Helse Vest RHF er enig med departementet i at det derfor er viktig at kriteriene i større grad utdypes og beskrives i forskrift og rundskriv. Videre vil Helse Vest RHF understreke, som departementet, viktigheten av at det må være tett dialog og samarbeid mellom helsemyndighetene som skal foreta vurderingene og de nasjonale instansene med særskilt kompetanse på samfunnssikkerhet.

I selve forslag til lovbestemmelsene om bakgrunnssjekk står det følgende: «*Den dataansvarlige skal kreve og gjennomføre bakgrunnssjekk av personer ...*». Helse Vest RHF stiller spørsmål med om ikke denne plikten også bør omfatte databehandler. Vi viser spesielt til de regionale IKT-selskapene som forvalter og drifter IKT-infrastrukturen og største delen av helseforetakenes informasjonssystemer. Helse Vest RHF finner det derfor mest hensiktsmessig at databehandler, som arbeidsgiver, blir underlagt kravet om gjennomføring av bakgrunnssjekk av aktuelt personell.

I forbindelse med høringen har vi bedt om innspill fra helseforetakene og Helse Vest IKT. Helse Vest RHF har mottatt innspill fra Helse Stavanger HF, Helse Bergen HF, Sjukehusapoteka Vest HF og Helse Vest IKT. Alle innspillene ligger vedlagt.

Alle ovennevnte virksomhetene støtter i all hovedsak departementets vurderinger og forslag til lovendringer. Imidlertid påpeker bl.a. Helse Bergen at det er behov for mer tydelig føringer i forskrift og veiledningsmateriale knyttet til gjennomføringen av bakgrunnssjekk.

Vennlig hilsen

Inger Cathrine Bryne
administrerende direktør

Ivar Eriksen
eierdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent av: Inger Cathrine Bryne administrerende direktør

Digital kommunikasjon

Vi har elektronisk saksbehandling og er opptatt av at informasjon, også taushetsbelagt, skal kunne sendes på en rask og sikker måte. Vi ber derfor om at et eventuelt svar på denne henvendelsen sendes gjennom en av disse kanalene:

- Privatpersoner og private virksomheter: [eDialog](#)
- Offentlige virksomheter: eFormidling (via eget sak-/arkivsystem)

Vedlegg:

- 1 Høring - krav om bakgrunnssjekk av personell - endringer i helselovgivningen - svar fra SAV
- 2 Svar på høring - krav om bakgrunnssjekk av personell - endringer i helselovgivningen - Helse Vest IKT
- 3 Svar på høring - krav om bakgrunnssjekk av personell - endringer i helselovgivningen - Helse Bergen HF
- 4 Svar på høring - krav om bakgrunnssjekk av personell - endringer i helselovgivningen - Helse Stavanger HF

Sak: 2024/353

Sjukehusapoteka Vest HF takkar for moglegheit til å gje fråsegn på høyring om «Krav om bakgrunnssjekk av personell og endring i helselovgivning».

Vår vurdering er at det er behov for å få på plass heimel for å kunne gjennomføre sjekk av bakgrunn for medarbeidarar som fyller ulike roller i føretaket. Dette gjeld til dømes oppgåver knytt til forvaltning av kritiske IKT-system, men og for beredskapslagring av legemiddel. Vi støtter såleis departementet sine vurderingar og framlegg til lovendring, og vil legge vekt på at endringa bør gjelde både for dei som allereie er tilsett og ved rekruttering, og at slik kontroll ideelt sett må bli utført av ei sentral aktør.

Vennleg helsing

Christer Bakke Frantzen | Fagdirektør

Digital kommunikasjon: Sjukehusapoteka Vest har tenesta [eDialog](#) for private verksemder og privatpersonar og eFormidling for offentlege verksemder. Vi ber om at desse kanalane nyttas for rask og sikker kommunikasjon.

Sjukehusapoteka Vest | www.sjukehusapoteka-vest.no | Org.nr. 983 974 716

HELSE VEST RHF
Postboks 303
4068 STAVANGER

Deres ref.:
Vår ref.:
2024/236 - 6533/2024

Saksbehandler:
Knut Gjærde

Dato:
13.09.2024

Svar på høring fra Helse Vest IKT - krav om bakgrunnssjekk av personell - endringer i helselovgivningen

Høringsuttalelse - endringer i pasientjournalloven, helseregisterloven og helsepersonelloven, for å kunne sjekke bakgrunnen til personell i kritiske stillinger og funksjoner

Innledning

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets brev av 24.06.2024, med høringsfrist 01.10.2024, og her følger Helse Vest IKTs merknader til høringsuttalelsen.

Helse Vest IKT er totalleverandør av IKT-tjenester til spesialisthelsetjenesten i Helse Vest, og er pr. 2023 en organisasjon med 715 ansatte. Vi har kontor i Førde, Bergen, Haugesund og Stavanger, samt mindre avdelingskontor på Voss, Odda, og Stord. Arbeidet strekk seg over flere fagområde, som Strategisk IKT, virksomhetsutvikling, tjenesteutvikling innen journalsystem, kliniske system, administrative system, samt tjenesteproduksjon som server og lagring, applikasjonsdrift, og klientdrift. I tillegg har vi stabsfunksjoner innen økonomi, administrasjon, kommunikasjon og HR.

I trusselvurdering 2024 for spesialisthelsetjenesten blir det vurdert som *meget sannsynlig* at spesialisthelsetjenesten vil oppleve uønsket hendelse som følge av innsidere. Helse Vest IKT stiller seg derfor positive til at vi får mulighet til å sjekke bakgrunnen til personell i kritiske stillinger og funksjoner.

Databehandlers mulighet til å gjennomføre bakgrunnssjekk

I forslaget som foreligger fremkommer det at «Den dataansvarlige skal kreve og gjennomføre bakgrunnssjekk» jf. forslag til endring av helseregisterloven § 21a, 1. ledd. Helse Vest IKT er databehandler for et stort antall systemer, der det er andre helseforetak som er dataansvarlige. Dersom det kun er dataansvarlige som kan gjennomføre bakgrunnssjekk, risikerer vi at vi må gå via foretakene for å bakgrunnssjekke ansatte i Helse Vest IKT. Dette kan føre til unødvendige forsinkelser i ansettelsesprosessen. Vi foreslår derfor at også databehandlere, som Helse Vest IKT, kan gjennomføre nødvendige bakgrunnssjekker av eget personell.

Terskel for bakgrunnssjekk

Vi har forståelse for at det er et omfattende arbeid å kartlegge hvilke stillinger og funksjoner som skal bakgrunnssjekkes, og støtter at det blir brukt metodikk etter sikkerhetsloven for å identifisere stillinger og funksjoner der det kan være aktuelt å stille krav om bakgrunnssjekk etter helselovgivningen. På den ene side så er det ønskelig at flest mulig av stillingen/funksjonene som skal bakgrunnssjekkes inkluderes i dette regimet, slik at vi ikke får tre forskjellige ordninger for bakgrunnssjekker; sikkerhetsloven, helselovgivningen, og en lokal variant for de som faller utenom de to foregående. På den andre siden kan det være krevende å følge opp dersom terskelen blir lagt for lavt, slik at det er et stort antall personer som må bakgrunnssjekkes. Dette kan gjøre ordningen krevende å følge opp, noe som gjør at det er nødvendig å finne en balansert tilnærming, inntil en sentral aktør kan gjennomføre bakgrunnssjekken jf. høringens side 27.

Helse Vest IKTs ansvar mot leverandører

Helse Vest IKT har et stort antall underleverandører som har tilgang til store mengder helse- og personopplysninger. Disse bør også underlegges krav til bakgrunnssjekk, for å sikre at de oppfyller de samme kravene til pålitelighet, lojalitet og dømmekraft.

Vennlig hilsen

Ole Jørgen Kirkeluten
Administrerende Direktør

Knut Gjærde
Seksjonsleder IKT-Sikkerhet

Dokumentet er elektronisk godkjent av: Ole Jørgen Kirkeluten Administr.direktør

Digital kommunikasjon

Vi har elektronisk saksbehandling og er opptatt av at informasjon, også taushetsbelagt, skal kunne sendes på en rask og sikker måte. Vi ber derfor om at et eventuelt svar på denne henvendelsen sendes gjennom en av disse kanalene:

- Privatpersoner og private virksomheter: [eDialog](#)
- Offentlige virksomheter: eFormidling (via eget sak-/arkivsystem)

Vedlegg:

- 1 Svar på høring fra Helse Vest IKT - krav om bakgrunnssjekk av personell - endringer i helselovgivningen

HELSE VEST RHF
Postboks 303
4068 STAVANGER

v/Elisabeth Meland

Deres ref.: 2024/681 - 7280/2024	Vår ref.: 2024/10547 - 101083/2024	Saksbehandler: Irene Hope Tornes	Dato: 18.09.2024
---	--	--	----------------------------

Høring - krav om bakgrunnssjekk av personell - endringer i helselovgivningen - Frist for innspill: 18.09.2024

Helse Bergen HF er positive til at det åpnes for bakgrunnssjekk utover det som følger av sikkerhetsloven. Slik lovforslaget foreligger er det for uklart i hvilke sammenhenger og hvordan bakgrunnssjekk skal gjennomføres ved sykehuset. Vi støtter at det utarbeides forskrift hvor dette konkretiseres nærmere.

Utover det har vi følgende merknader:

- Enkelte steder oppstilles det plikter for både dataansvarlig og for databehandler, mens andre steder retter plikten seg bare mot dataansvarlig.
- Det er vanskelig å se for seg de praktiske eller økonomiske konsekvensene av forslaget. Blant annet fordi det foreløpig fremstår som uklart hva slags objekter, hvor store datasett e.l. som utløser krav om slik bakgrunnssjekk. Det er viktig at det etableres tydelige føringer for når og hvordan bakgrunnssjekk skal gjennomføres. Uten tydelige føringer er det en risiko for at norske sykehus bruker ressurser unødvendig på å gjennomføre bakgrunnssjekk for stillinger hvor dette ikke er nødvendig. I tillegg til de administrative kostnadene dette innebærer, kan det også forsinke arbeid med rekruttering i helsesektoren og gripe inn i personvernet til jobbsøkere unødvendig.
- Samtidig kan uklarhetene føre til at bakgrunnssjekk ikke blir gjennomført av medarbeidere i sykehuset hvor risiko tilsier at slik bakgrunnssjekk kan være et egnet tiltak.
- I høringsnotatet er pekes det på GDPR artikkel 6 nr. 1 bokstav d som et av flere mulige rettsgrunnlag for å gjennomføre en slik kontroll. Vi stiller spørsmål ved denne tolkningen og viser til fortalens punkt 46.
- I høringsnotatet fremgår det at kravet er relevant for «enkelte helseforetak». Det burde kommet tydeligere frem hvorfor behovet antas å være relevant for enkelte helseforetak ettersom helseforetakene forutsetningsvis behandler lignende datasett for de samme formålene, og forutsetningsvis skal håndtere de samme risikoene. Dersom regelverket kun er relevant for enkelte helseforetak bør det presiseres hvilke helseforetak dette er. Dersom regelverket skal forstås slik at det kun er relevant for datasett som er større enn det som typisk behandles i et enkelt sykehus bør dette komme klart frem. Vi mener det bør gis rom for at regelverket kan komme til anvendelse for enkelte medarbeidere i sykehusene.
- I den grad anonyme data utarbeidet gjennom forskning, registre e.l. skal være gjenstand for en vurdering mht. sikkerhetspolitiske interesser før utlevering, må det være tydelige føringer for hva slags data som kan tilgjengeliggjøres. Ellers er det en risiko for at det etableres seg ulike praksiser

mellom foretakene. Uten klare føringer er det også en viss risiko for kravene kan ha en kjørende effekt på forskning i Norge, og at Norske virksomheter blir mindre attraktive samarbeidspartnere i internasjonal forskning.

- Dersom vurdering av om tilgjengeliggjøring av opplysninger fra registre kan true nasjonale sikkerhetsinteresser skal gjøres av medarbeidere i sykehus må det tas hensyn til at sykehusene trolig ikke har tilgang til tilstrekkelig grunnlagsinformasjon til å kunne gjøre fullgode slike vurderinger. Dersom slike vurderinger kun skal baseres på åpne kilder kan det bli overordnede generelle vurderinger som kan resultere i at ingen opplysninger utleveres når sykehuset har opplysninger om at mottaker har relasjoner til stater som åpne trusselvurderinger fra statlige aktører (NSM, PST, E-tjenesten) peker på som risikable (for tiden Russland, Kina, Nord Korea og Iran). Dette kan skape utfordringer i forhold til andre hensyn som f.eks. regjeringens handlingsplan for å styrke samarbeidet mellom Norge og Kina innen forskning, teknologi og innovasjon i perioden 2024-2027. Det må også tas hensyn til at data som deles fra registre eller forskningsprosjekter ikke deles med én person, men en prosjektgruppe som kan være satt sammen av representanter fra ulike virksomheter, herunder også representanter fra samarbeidende virksomheter i utlandet.
- Det vises til at departementet ønsker at bakgrunnssjekken skal profesjonaliseres, for å sikre tilstrekkelig rettsikkerhet og enhetlig praksis, og at Departementet arbeider med sikte på at bakgrunnssjekken over tid skal utføres av en sentral aktør med særlig kompetanse på personkontroll. Dette støttes. I denne sammenheng er det viktig at det blir gitt klare føringer for hva virksomheten skal ha ansvar for.

Vennlig hilsen
Arbeidsmiljø- og personalrådgiving

Irene Hope Tornes
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Digital kommunikasjon

Vi har elektronisk saksbehandling og er opptatt av at informasjon, også taushetsbelagt, skal kunne sendes på en rask og sikker måte. Vi ber derfor om at et eventuelt svar på denne henvendelsen sendes gjennom en av disse kanalene:

- Privatpersoner og private virksomheter: [eDialog](#)
- Offentlige virksomheter: eFormidling (via eget sak-/arkivsystem)

HELSE VEST RHF
Postboks 303
4068 STAVANGER

v/Elisabeth Meland

Deres ref.: 2024/681 - 7280/2024	Vår ref.: 2024/6492 - 83304/2024	Saksbehandler:	Dato: 19.09.2024
---	--	-----------------------	----------------------------

Høringssvar - krav om bakgrunnssjekk av personell - endringer i helselovgivningen

Helse Stavanger (SUS) viser til brev av 26. juni hvor det bes om innspill til høringssvar om de foreslåtte endringer i helselovgivningen om adgang til bakgrunnssjekk utover det som følger av sikkerhetsloven. Høringsdokumentene har vært gjennomgått av ulike fagmiljøer hvor dette kan være en aktuell problemstilling. Vi har følgende kommentarer:

Spesialisthelsetjenesten har mye informasjon om både enkeltpersoner og befolkningsgrupper som kan danne grunnlag for utpresning og andre kriminelle aktiviteter, uten at denne informasjonen nødvendigvis behøver å være en trussel omfattet av dagens sikkerhetslov. Behovet for endret lovgivning som gir mulighet for forskjellige forsterkede sikkerhetstiltak anser vi som fornuftig – og sett på bakgrunn av økt tilgjengelighet av KI som muliggjør manipulasjon av store datamengder, som litt på etterskudd.

Høringen tar til orde for mulighet for strengere bakgrunnssjekk av ansatte og annet personell som har særlige og brede tilganger til informasjon. Ordlyden er formulert slik at det tydelig kommer frem at dette ikke er noe som skal overdrives eller misbrukes, men ha utgangspunkt i reelle behov og være tilbakeholdent. Slik som lovtekst er foreslått (journal) så påhviler det dataansvarlig og databehandler å gjøre en sikkerhetsvurdering der tiltak skal stå i forhold til risiko. Det samsvarer med slik vi risikostyrer i dag. Den enkelte virksomhet vil dermed selv i stor kunne vurdere om det er mer hensiktsmessig at bakgrunnssjekk kan erstattes av andre tiltak. Dette støtter vi. Men dersom strengere oppfølging av medarbeidere er nødvendig, så fremstår ikke en kontroll ved ansettelse som tilstrekkelig. Eksempelvis kan en sykdom eller endret livssituasjon oppstå etter at en medarbeider er ansatt, og det reiser dermed spørsmålet om en bakgrunnssjekk skal ha tidsbegrenset gyldighet i likhet med sikkerhetsklareringer. Dette kan være inngripende for den det gjelder og må selvfølgelig være innenfor personvernlovgivningen for at det kan gjennomføres, men vi anser dette viktig for at formålet med å innføre disse endringene blir oppfylt.

Høringen peker særlig på IT-selskapene, som sitter på mye tilgangsstyring, og de regionale foretakene samt mer nasjonale roller som behandler store datamengder på befolkningen. Her

er vi mer usikre på om vårt behov for å forebygge kriminalitet mot enkeltpersoner ved misbruk av personsensitive data (primære helsedata) fra f.eks. pasientjournalssystemer blir tilstrekkelig prioritert i det nasjonale perspektivet. God skjerming av primære helsedata er en forutsetning for høy grad av tillit. Høy grad av tillit er en sentral verdi i Norge, og tap av tillit vil kunne få store konsekvenser for vår daglige drift knyttet til ivaretagelse av pasienter og pårørende, rekruttering og ivaretagelse av ansatte, og eksterne samarbeid.

En konsekvens at forslagene vil være økt behov for etablering av kostbare systemer for bakgrunnssjekk og oppfølging av risikovurderinger, robust systemdesign og investeringer i oppdatert teknisk infrastruktur. Kostnadene sendes videre til det enkelte foretak, med de konsekvenser det vil føre til mindre ressurser til våre primæroppgaver.

Personvernlovgivningen innebærer allerede at det er økt tidsbruk og ressursbruk før viktig arbeid knyttet til analyse for drift og planlegging kan iverksettes. SUS mener at ytterligere forsinkelser kan være skadelig for forskningsaktivitet og tilgang til datagrunnlag brukt til drift, noe som understøtter at proporsjonaliteten i tiltak må ses i forhold til risiko og forventet risikoreduksjon.

Det forutsettes at de nye systemene skal være transparente, rettfærdige og proporsjonale og ikke urimelig diskriminerende. Samtidig vil det være en utfordring at mye av dette vil være preget av hemmelighold, noe som vil skape sunn skepsis og motforestillinger fra mange. Det er derfor vesentlig at det ikke bare er en sentral aktør («profesjonelle nasjonale organer») som alene skal foreta prosessene, men også at lokalt foretak skal kunne få direkte innsyn i konkrete vurderinger som gjøres rundt våre søkere / ansatte / innleide og påvirke disse, basert på vår kunnskap og våre behov.

Vurderinger og argumentasjon knyttet til personvern oppfatter vi om proporsjonale og akseptable.

Når det gjelder deling av store datasett, som vil ha stor betydning for forskningsaktiviteter, så er det litt krevende å se hvem som er kompetent til å gjøre denne vurderingen utenom forskerne på området selv. Dersom ansvaret og vurderingen tildeles et profesjonelt nasjonalt klareringsorgan, så kan dette lett medføre at organet ilegger begrenset eller blokkerer deling av datasett som følge av egen usikkerhet. Altså at organet bare vil akseptere deling av store datamengder hvor de selv, basert på egen kompetanse, er helt trygge på at dette ikke medfører skade. Siden forskningens vesen alltid er å strekke seg inn i områder hvor vi foreløpig har lite eller begrenset innsikt, så vil dette i praksis kunne skape unødvendige hindringer for effektiv utvikling av ny og viktig kunnskap.

Hilsen

Helle Schøyen
Adm. direktør

Dokumentet er elektronisk godkjent av:Helle Kristine Schøyen Administr.direktør

Digital kommunikasjon

Vi har elektronisk saksbehandling og er opptatt av at informasjon, også taushetsbelagt, skal kunne sendes på en rask og sikker måte. Vi ber derfor om at et eventuelt svar på denne henvendelsen sendes gjennom en av disse kanalene:

- Privatpersoner og private virksomheter: [eDialog](#)
- Offentlige virksomheter: eFormidling (via eget sak-/arkivsystem)

